

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет іноземної філології
Історичний факультет

СХОДОЗНАВСТВО. АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції
20 березня 2020 р.*

Харків – 2020

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі: Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

Організаційний комітет конференції:

І.Ф. Прокопенко – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, ректор (голова);

Ю.Д. Бойчук – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи ХНПУ імені Г.С. Сковороди (заступник голови);

Хошіно Юічі – Другий секретар Посольства Японії в Україні (заступник голови).

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей I Міжнародної науково-методичної конференції, 20 березня 2020р. – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. – 258 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 4 від 15.06.2020р.

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики викладання сходознавчих дисциплін, перекладу, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

Видано за рахунок укладачів

©Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
© Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

століть.....	168
Чжан Чже. Натюрморт у сучасному китайському мистецтві: основні тенденції розвитку.....	170
Чупир Ю.В. Історія китайського цирку та його місце у сучасній світовій культурі.....	172

ІСТОРІЯ СХОДУ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Гишко Г.Б. Аналіз поєднання нових форм агресії у локальних конфліктах на Близькому Сході початку ХХІ століття.....	173
Гоков О.О. «Военно-статистическое исследование» и «военная разведка» Российской империи относительно Ирана во второй половине XIX в.: понятия и их наполнение.....	175
Кошовий С.А. Нові горизонти глобальної дипломатії на прикладі Китайської Народної Республіки.....	179
Мачарадзе В.В. «Революція троянд» у Грузії та її наслідки.....	181
Пилипчук Я.В. Кавказская Албания между хазарами и арабами.....	184
Пількевич В.О. Великий Китайський мур у списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.....	186
Потульницький Г.В. Причинки до історії мазепинської еміграції в контексті протистояння інтересів Франції та Росії в Криму у 1750-х рр.....	187
Сухобокова О.О. Початки формування української громади Зеленого Клину (1880-ті рр. – 1914 р.).....	189
Фалько С.А. Военна модернізація на Сході: поставки зброї з Європи і США в Азію у другій половині XIX – на початку ХХ ст.....	191
Ціватий В.Г. Концепт «Восток» и особенности внешней политики республики Индия (2018-2020 гг.): институциональный и историко-традиционный дискурсы.....	195
Ямпольська Л.М., Абдулкадер Ардалан Латіф Абдулкадер. Концепція джихаду в ісламській цивілізаційно-культурній традиції (теоретичний аналіз)..	197
Блажко Ю.Г. Шовковий шлях.....	200
Воронін Є.І. Особливості диктатури Ж.-Б. Бокасси в центральноафриканській Республіці (1966–1979 рр.).....	201
Ляшевська Г.І. Причини політики «сакоку» в Японії.....	203
Марченко В.С. Міжкорейське культурне співробітництво у врегулюванні корейської проблеми.....	205
Мельникова А.С. Радіо «Télévision Libre des Mille Collines» як інструмент міжнародної ворожнечі у Руанді 1994 року.....	207
Прочкарук Д.О. Діяльність ФАТХ під керівництвом Ясіра Арафата (1969-2004 рр.).....	209
Савченко Т.О. Восточное влияние на греческую архитектуру в период эллинизма.....	211
Сумцов Р.С. Кохімська битва 1944 р.....	212
Тарасенко О.В. Лев Ілліч Мечников – співзасновник Токійського університету.....	214
Хижняк І.А. Система военного управления Персидской империей в период правления Дария I.....	216
Цибульник В.В. Країни Магрибу в XV–XVI ст.....	217
Якібчук О.Ю. Перехід від османізму до тюркізму: ідеологічний аспект.....	219

ЕКОНОМІКА, ПОЛІТИКА, СОЦІУМ КРАЇН СХОДУ

Беззубенко А.В. Індія і США: шлях до стратегічного партнерства.....	220
Олійник О.М. Історичний розвиток права в Індії.....	222

В историографії изученням строєний греков в период еллинизма занимались Г.Г. Павлуцкий, Б.Ф. Флетчер.

Основними исследуємыми проблемами являются наличие и масштаб восточного влияния в зданиях на территориях эллинистических полисов.

В данном исследовании подтверждено присутствие элементов, пришедших с Востока. Прежде всего – это коринфский ордер, который был образован, вероятнее всего, синтезом колообразной египетской капители и ассирийской спирали. Кроме того, архитекторы использовали скульптурные элементы, изображавшие персонажей из восточной мифологии, например, таких, как грифоны. Отдельные здания могли полностью быть адаптированы нетипичным греческим представлениям.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ И ЛИТЕРАТУРЫ

1. Быков В.Е. Всеобщая история архитектуры. Т.2. М.: Стройиздат, 1973. 512 с.
2. Варрон. Сельское хозяйство. М.: Издательство академии наук СССР, 1963. 217 с.
3. Витрувий. Десять книг об архитектуре. М.: Архитектура, 2006. 327 с.
4. Павлуцкий Г.Г. Коринфский архитектурный ордер. К., 1981. 202 с.
5. Флетчер Б.Ф. История архитектуры. СПб.: Типография журнала «Строитель», 1911. 292 с.
6. Darling K. Architecture of Greece. London, 2004. 296 p.
7. Perrot G. Histoire de l'art dans antiquité. Т. 1. Paris, 1882. 886 p.
8. Stuart J. The antiquities of Athens. London, 1762. 220 p.

КОХІМСЬКА БИТВА 1944 р.

Сумцов Руслан Сергійович, студент I курсу магістратури історичного факультету Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник: к.і.н., доц. Л.М. Ямпольська

Кохімска битва – переломний бій у бірмансько-індійському регіоні між Британською індійською армією та японськими військами в околиці міста Кохіма. Вона стала поворотним етапом японського наступу U-Go в Індії 1944 р. під час Другої світової війни. З огляду на стратегічне значення Кохімської битви та недостатнє вивчення цієї теми в воєнній історії, вона стала предметом нашого дослідження.

Завдання доповіді: проаналізувати плани воюючих сторін напередодні Кохімської битви, хід операції та її роль у наступальних операціях союзників періоду Другої світової війни.

Паралельно з Кохімською операцією вівся Імпхальський наступ в округах міста Імпхал. Японські війська перерізали сполучення між Кохімою і Імпхалом, але не змогли взяти ці міста. План японців щодо вторгнення в Індію, кодований під назвою U-Go, спочатку був задуманий як атака проти британського 4-го корпусу на Імпхал у Маніпурі, щоб зірвати плани наступу союзників на той період. Командир японської 15-ї армії генерал-лейтенант Ренія Мутагучі розширив план вторгнення в саму Індію.

Якби японські війська змогли укріпитися в Індії, вони б принизили Британську імперію та почали заохочувати індійських націоналістів до прийняття спільних зусиль із питань деколонізації. Більше того, окупація району навколо Імпхала серйозно могла б вплинути на спроби США щодо постачання продовольства армії Чан Кайші в Китай. Дискусії різних штабів були врешті вирішені, і наступ було затверджено Імператорським Генеральним штабом 7 січня 1944 р. [1].

Частина плану передбачала наміри японської 31-ї дивізії (до складу якої входили 58-й, 124-й, 138-й полки і 31-й гірський артилерійський полк) захопити Кохіму і таким чином відіізати Імпхал. Р. Мутагучі хотів скористатися захопленням Кохіми,

спрямувавши 31-у дивізію на Дімапур – життєво важливий залізничний вузол і логістичну базу в долині річки Брахмапутра [2, с. 165].

Стратегічне значення Кохіми в масштабному наступі японських військ 1944 р. полягало в тому, що саме цей передовий перевал відкривав японцям найкоротший шлях із Бірми до Індії. Через Кохіму пролягала дорога, яка була основним маршрутом постачання між базою в Дімапурі в долині річки Брахмапутра та Імпхал, де гуртувалися британські та індійські війська 4-го корпусу (складався з 17-ї, 20-ї та 23-ї індійських піхотних дивізій) [1].

Сам хребет Кохіма проходить приблизно з півночі на південь. Дорога від Дімапура до Імпхала піднімається до його північного кінця і проходить уздовж східного краю. У 1944 р. Кохіма була адміністративним центром Нагаланда. Заступником комісара був Чарльз Паусі. Його палац стояв на схилі пагорба на вигині дороги, з садами, тенісним майданчиком і будиночками на терасах нагорі. Хоча деякі території навколо села були зайняті сільськогосподарськими полями, круті схили хребта були густо лісистими. На північ від хребта лежав густо заселений район села Нага, увінчаний горою та Церковним Ноном (баптисти та інші християнські місіонери активно діяли в Нагаланді протягом другої половини XIX ст.). На південь і захід від хребта Кохіма покрита джунглями Арадура Шпора. Різні легіони британських та індійських військ у цьому районі дали свої назви регіонам і територіям, які відігравали важливу роль у бою [3, с. 776].

Бій вівся в три етапи з 4 квітня по 22 червня 1944 р. навколо міста Кохіма, на північному сході Індії. З 3 по 16 квітня японці намагалися захопити хребет Кохіма. З 18 квітня по 13 травня британські та індійські допоміжні війська контратакували, щоб вигнати японців із захоплених ними позицій. Японці відмовилися від цього хребта, але продовжували перекривати дорогу Кохіма – Імпхал.

У середині травня дивізія генерала Сато стала відчувати голод, при цьому Сато був незадоволений відсутністю підтримки з боку генерала Мутагучі і, з його точки зору, безглуздими і суперечливими вказівками в квітні, коли той хотів, щоб під час запеклих боїв за Кохіму Сато допоміг йому в наступі на Імпхал. 25 травня Сато оголосив керівництву 15-ї армії про своє відступ 1 червня, якщо не отримає підтримки. 31 травня він покинув село Нага і позиції на дорозі, всупереч наказам від Мутагучі утримувати позицію. Японські частини продовжували вести бої по дорозі на Імпхал, але змушені були також відступити через нестачу продовольства. Відступаючих японців переслідували індійські та англійські війська. 22 червня передові підрозділи зустрілися на 109 милі дороги в Кохіму. Дорога на Імпхал була звільнена [1].

На початку липня генерал Сато був відсторонений від командування 31-ю дивізією. Японські високопосадовці звинувачували керівництво генерала Мутагучі за непродуманість плану і суперечки між ним і Сато, що призвели до поразки. Сато відмовився зробити ритуал харакірі і публічно висунув звинувачення на адресу командування 15-ї армії. З подачі генерала Кавабе Масакадзу, головнокомандувача всієї бірманської армії і начальника Мутагучі, лікарі оголосили, що він страждає від божевілля і не зможе постати перед судом [4, с. 328].

Таким чином, значні втрати японців від голоду і хвороб негативно вплинули на боєздатність японської армії наступного року. Усього британські та індійські війська втратили 4064 чоловік убитими, пораненими або зниклими без вісти. У японців 5764 чоловік загинуло під час боїв, чимало солдат 31 дивізії загинуло від голоду і хвороб.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. The Battle of Kohima, North-East India, 4 April – 22 June 1944 2–3. Ministry of Defence (UK) (2004). URL: https://www.webcitation.org/67WlrlktgK?url=http://www.mod.uk/NR/rdonlyres/4C2B25FC-2E6C-45F9-B785-8A75139E9A0A/0/ww2_kohima.pdf (дата звернення: 18.02.2020).

2. Черчилль У.С. Вторая мировая война: В 6-ти т. М.: ТЕРРА; «Книжная лавка – РТР», 1998. 400 с.
3. Юрлов Ф.Н., Юрлова Е.С. История Индии. XX век. М.: ИВ РАН, 2010. 910 с.
4. Лиддел-Гарт Б. Вторая мировая война. М.: ООО «Издательство АСТ», 1999. 451 с.

ЛЕВ ІЛЛІЧ МЕЧНИКОВ – СПІВЗАСНОВНИК ТОКІЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Тарасенко Олексій Вадимович, студент I курсу магістратури історичного факультету
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник: к.і.н., доц. Л.М. Ямпольська

Двигуном прогресу нашої цивілізації завжди була, є і буде наука. Найвизначніші відкриття ставали культурним надбанням усього людства, змінюючи при цьому життя цілих народів, держав, континентів. Прикладом може бути життя і діяльність науковця Льва Ілліча Мечникова, котрий зробив фундаментальний внесок не тільки в розвиток вітчизняної науки, але і в значній мірі безпосередньо взяв активну участь у розбудові японської освіти після революції Мейдзі та був одним із засновників Токійського університету.

Практично поза увагою дослідників і досі залишається питання про внесок Л.І. Мечникова у розвиток освіти Японської імперії. Із сучасних дослідників це питання підіймали Г.Д. Іванова у праці «Мечников в Японії» [1] та К.С. Карташова [2] у серіях розповідей про відомих мандрівників. Саме тому вивчення внеску Льва Мечникова в розвиток освіти і науки Японії є важливою і актуальною темою.

Предметом дослідження є наукова діяльність Л.І. Мечникова в Японській імперії та його участь у заснуванні Токійського університету.

Мета дослідження: вивчити внесок Л.І. Мечникова у розвиток японської науки.

Народився майбутній вчений і революціонер 30 травня 1838 року в Санкт-Петербурзі. З серпня 1850 року став вихованцем Училища правознавства, де навчався до 1852 року. В 1855 році Мечников став студентом медичного факультету Харківського університету, однак провчився лише один семестр. Восени 1856 року він вступив на факультет східних мов Петербурзького університету. За півтора роки обдарований студент встиг вивчити більше десяти іноземних мов. В 1860 році він їде жити до Венеції, де в цей час набув розмаху визвольний рух за об'єднання Італії. Там Лев Ілліч вступив добровольцем у «Тисячу» італійського революціонера Джузеппе Гарібальді. 1 жовтня 1860 року, в битві при Вольтурно, лейтенант Мечников був тяжко поранений у ногу. Його врятували лікарі, яких найняв письменник Олександр Дюма. Медики зробили все, щоб уникнути ампутації. Нogu зберегли, проте Лев Ілліч став інвалідом і все життя пересувався на милицях [2, с. 56].

Одночасно з бурхливою науковою і громадською діяльністю Мечников займається самоосвітою. В 1873 році його застає звістка про масштабні зміни, які відбуваються в Японській імперії в ході так званої революції Мейдзі. Знайшовши в Женеві, де він на момент 1873 року і перебував, японського генерала, який цікавився військовими порядками та технічними новинками європейських армій, Мечников запропонував взаємне «франко-японське навчання» і за рік опанував одну з найскладніших мов світу – японську [4, с. 71].

У 1873 році генерал представив Мечникова «правому міністру» Івакура Томомі. До місії, яка вивчала західний досвід конституційного устрою, викладання «вищих наук», охорони здоров'я тощо, входив Кідо Такьосі, що став після повернення до Японії міністром освіти. Він запросив Мечникова очолити російське відділення Токійської школи іноземних мов, і на початку 1874 року Лев Ілліч прибув до столиці Японії, де застав «країну самураїв» на надзвичайно цікавому, переломному етапі її розвитку [1, с. 83].

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції

Відповідальний за випуск: (Руда Н.В.)

Комп'ютерна верстка: Петрищева О.В.

Коректор: Коробкіна І.М.

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори

Підписано до друку Формат Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний. Ум. друк. арк.

Обл.-вид. арк. Зам № Тираж прим. Ціна договірна.